

Sociální práce teď a tady

Monika Havlíčková (Jahodovka, Vyšší odborná škola sociálně právní)

Další z českých konferencí, která už má svou tradici, byla odborná konference „SOCIÁLNÍ PRÁCE TEĎ A TADY VI“ pořádaná Jahodovkou — Vyšší odbornou školou sociálně právní. Snahou Jahodovky je prostřednictvím každoroční konference zapojovat co nejvíce sociálních pracovníků do dění v profesi, proto je její koncept zaměřen na sdílení mezi sociálními pracovníky, kteří jsou přednášejícími a přes své příspěvky reflektují reálný obraz výkonu činnosti sociálního pracovníka. Do programu je zapojen i teoretický rámec, jehož cílem je ukotvit přednášená témata do oblastí sociální práce. A protože sociální práci rezonuje společenské dění, je základní myšlenkou všech řad konference reflexe aktuálního dění v profesi.

Letošní — již šestá řada konference — byla zaměřena na uvědomovanou a neuvědomovanou znalost² ve výkonu činnosti sociálního pracovníka.

Stejně jako v řadách předcházejících jsme i letos reflektovali uplynulý rok, kdy došlo k intenzivnímu propojování různých oborů a odborníků působících v oblasti sociální práce a kupodivu, co dříve nebylo možné, se najednou stalo reálným — vzájemné kooperace, podpora ve prospěch ohrožených osob, ale i skupin a komunit. Mezi sociálními pracovníky se také objevila potřeba posílení makropraxe sociální práce. Z terénu jsme (i skrze naše studenty) dostávali zprávy, že ne vše, co fungovalo kdysi (míníme před pandemií COVID-19), platí a funguje. Sociální pracovníci tak leckdy musí vytvářet nová pravidla, nové pracovní postupy, pro které nemají oporu. A to vše jim ve svém důsledku přináší pochybnosti o svém konání. Dalšími z projednávaných témat pak byla kultura daných organizací, motivace ke sdílení a vzájemnému oborovému respektování se.

Nosným byl reálný poznatek: „Dělám, co můžu, a doufám, že neporušuji profesní etiku“, kterého jsme využili a zaměřili pozornost na procesy učení ve výkonu činnosti sociálního pracovníka — uvědomovanou a neuvědomovanou znalost. Cílem bylo podělit se o získané zkušenosti a nabídnout tak podporu v rozvoji odborných kompetencí sociálního pracovníka v časech, které mohou být a budou vnímány jako výzva pro nás sociální pracovníky a naši profesi.

Autoři příspěvků se soustředili na výše uvedené a reflektovali — v rámci konkrétních situací — své zkušenosti z praxe i postoje k požadavkům, k očekáváním, nařízením, reálným limitům ve vztahu k sobě samým, klientům/pacientům, kolegům, profesi, zaměstnavateli a ke společnosti. Zaměřili se na proces změny a jeho dopad na jednotlivé aktéry s cílem najít oporu v odborných kompetencích a posílit identitu a své místo v profesi v kontextu makropraxe.

1 Výstupy z konference budou průběžně zveřejňovány na stránce Jahodovky: <https://www.vossp.cz/>

2 Uvědomovaná znalost — pracovník se vědomě snaží uplatňovat poznané a jednat, co nejlepší. Neuvědomovaná znalost — pracovník ani neví, že ví a umí. Teprve teď nese poznání skutečné plody, ale on už to až tak nesleduje. Učí se za pochodu, ze všeho, co jej potká. Havrdová (1999: 23)

Poznatky z teoretické části konference následně rozvíjely pracovní skupiny, ve kterých byla věnována pozornost tématům: etika sociální práce; co dělat, když ...; kde se naučit ... či jaké jsou možnosti supervize. Úkolem facilitátorů bylo s účastníky daných pracovních skupin reflektovat jejich zkušenosti a poznatky a analyzovat právě uvědomovanou a neuvědomovanou znalost v přímé práci sociálního pracovníka/pracovnice.

Výstupy z pracovních skupin se týkaly posílení týmové kooperace (jak interdisciplinární, tak multidisciplinární), komunikace — přenosu informací, metod práce a následných doporučení.

Positivním momentem pro účastníky konference bylo přijetí faktu, že každý z nich, každý z nás vstoupil v rámci pandemie COVID-19 do prostoru, kde nevěděl a měl právo nevědět. Do situace, kde improvizoval, kde se měnilo zaběhnuté a míra svobody nabízela vytvořit si — dle možnosti daných situací a možností pracovníků i klientů — nové a jiné. A kde se s ohledem na tyto situace hledalo přiměřené riziko.

Aha moment přineslo poznání, že se to týkalo všech, dělali jsme to podobně, měli jsme snahu, měli jsme odvahu, a hlavně jsme drželi při sobě, proto jsme v kontextu profese rozhodovali a dělali, co jsme mohli.

Zajímavým postřehem byla i reflexe toho, že některá pravidla a nařízení nebylo možné naplnit, a to právě v duchu zachování hodnot a principů sociální práce.

Výše uvedené potvrzuje jednu z podstat výkonu činnosti sociálního pracovníka/sociální pracovnice: „Základem profesní identity sociálního pracovníka, jeho způsobilosti vykonávat profesi sociální práce v praxi, výuce a bádání, je pracovníkova osobní, profesní a sociální zodpovědnost a věrnost hodnotám profese. Profesní identitu a způsobilost získává pregraduálním nebo vyšším odborným vzděláním s oporou v Minimálním standardu vzdělávání Asociace vzdělavatelů v sociální práci. V profesní identitě je pak celoživotně upevňován vzděláním, reflektovanou praxí a členstvím v profesních sdruženích.“

ZDROJE:

21.10. 2021 Odborná konference Sociální práce teď a tady. Dostupné z: <https://institut.voss.cz/aktuality/21-10-2021-konference-soci%C3%A1ln%C3%AD-pr%C3%A1ce-te%C4%8F-a-tady-vi/>

Havrdová, Z. 1999. Kompetence v praxi sociální práce. Praha: Osmium.

Minimální standard vzdělávání Asociace vzdělavatelů v sociální práci. Dostupné z: <http://www.asvsp.org/standardy/>

Monika Havlíčková

Jahodovka, Vyšší odborná škola sociálně právní
Jahodová 2800/44, Záběhlice 106 00, Praha 10
monika.havlickova@voss.cz